

SU ÜRÜNLERİ MÜHENDİSLİĞİNİN EĞİTİM-ÖĞRETİM GELİŞİMİNDE DÜNDEN GÜNÜMÜZE YAŞANAN GELİŞMELER

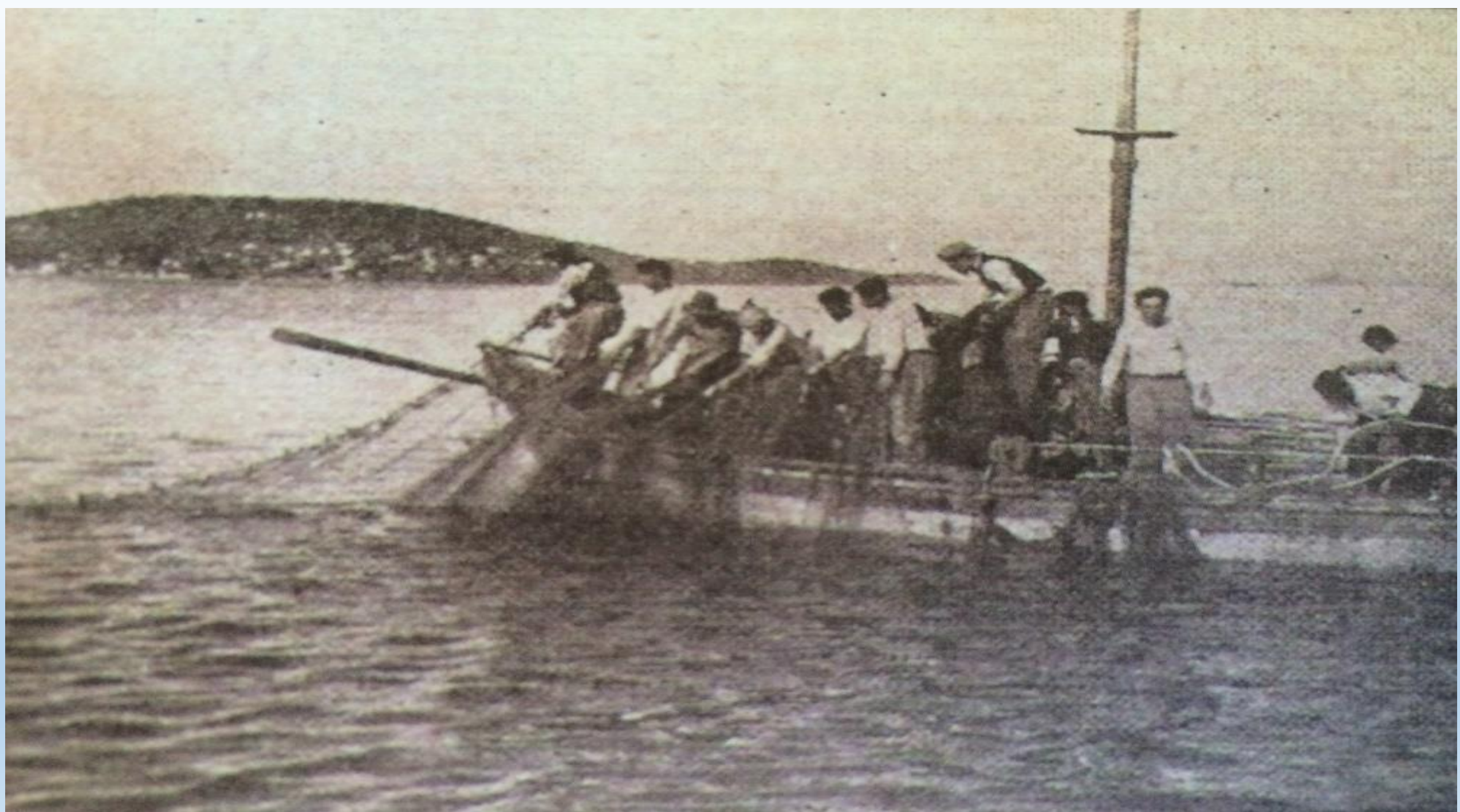
Prof.Dr. Metin TİMUR

Isparta 2019

Japonlar, savaş sonrası kıyı sularına yapay balık yuvaları yerleştirerek ve denizlere her yıl tonlarca ekonomik değeri olmayan balık ve artıklarının bırakarak, tahrip olan su kaynaklarının restorasyonuna çalışmışlardır. şüphesiz bu çalışmalar sırasında yasalaştırdıkları bazı önlemleri de uygulamaya koyarak bugünkü dünya balık üretim ve tüketimindeki yerini almasında ciddi adımlar atılmıştır.

Ülkemizde ise balık ve suyun korunması çalışmalarına ancak 1970' li yıllarda başlanabilmiş ve su ürünleri fakültelerimizin kuruluşu ile 1980' li yıllarda hızlı bir ivme kazandırmışlardır.

Burada tarihimizde biraz gerilere giderek Osmanlı Devleti dönemine göz atacak olursak, o dönemlerde ülkedeki balık avcılığının genellikle dalyanlarda ve kıyılarda ağ kullanılarak yapıldığını görmekteyiz.

Osmanlı saray mutfağına da balığın bir gıda maddesi olarak girişı 19. yüzyılın üçüncü çeyreğidir. Osmanlı balıkçılık sisteminde balıkçılık “**Balık Emni**” denetiminde idi. Balık eminleri de Bostancı Ocağı’nda yetiştirilen Hasekiler arasından seçilirdi.

1854-1877 yıllarında devletin dış borçlarının 10 yıl süreyle tahsili için 22 Kasım 1879 tarihinde Rusum-u Sitte idaresi kuruldu. İşte Osmanlı Devleti' nin bu son döneminde Macaristan' dan gelen balıkçılık uzmanları Marmara Denizi ve Boğazların Akdeniz ve Karadeniz balıklarının göç ve yumurtlama yeri olduğunu farkedince, 1 Eylül 1881' de bu idare lağvedilerek yerine “**Duyun-u Umumiye-i Osmaniye Varidat-ı Muhas-sa**” idaresi ve 9 Ocak 1882 tarihinde de “**Zabıta-i Saydiye**” Nizamnamesi yürürlüğe konuldu .

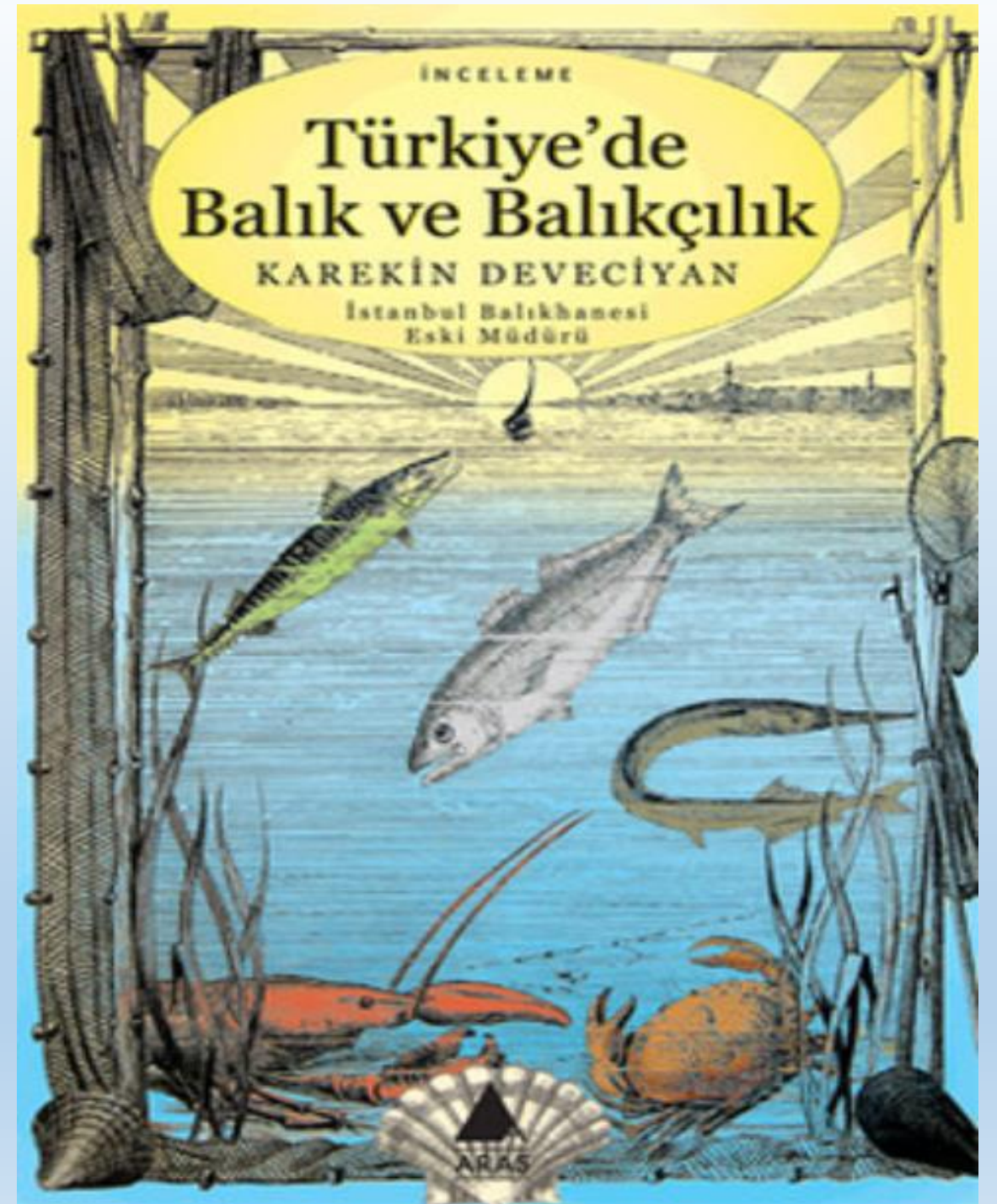
Duyun-u Umumiye idaresiyle 19. Yüzyılın sonunda Osmanlı Devleti' nin balık, ipek ve tütün gelirlerine adeta el konulmaktaydı.

Balıkçığımız hakkında 1925-1935' li yıllarda hazırlanarak hükümete sunulan raporların hemen tamamı yabancı uzmanlara aittir. O yıllarda İstanbul' da balık satışları açık havada Karaköy' de yapılıyordu.

Bu dönemde Türk balıkçılığında önemli bir yere sahip olan İstanbul Balıkhanesi' de yabancı uzmanların önerileri ile 1910 yılında kurularak, yönetimine de 1881' de Duyun-u Umumiye idaresinde memuriyete başlamış olan **Karakim Deveciyan** getirildi. Karakim Deveciyan, 36 yıllık devlet memuriyeti görevi sırasında 1917' de Balık İşleri Başmüfettişliği' ne, 1922' de Balıkçılık Baş Kontrollüğü' ne yükseltildi.

Deveciyan' ın burada anlatılmaya değer en önemli hizmeti, 1915 yılında Osmanlıca ve Fransızca hazırladığı ülkemizin ilk “**Balık ve Balıkçılık**” isimli eseridir.

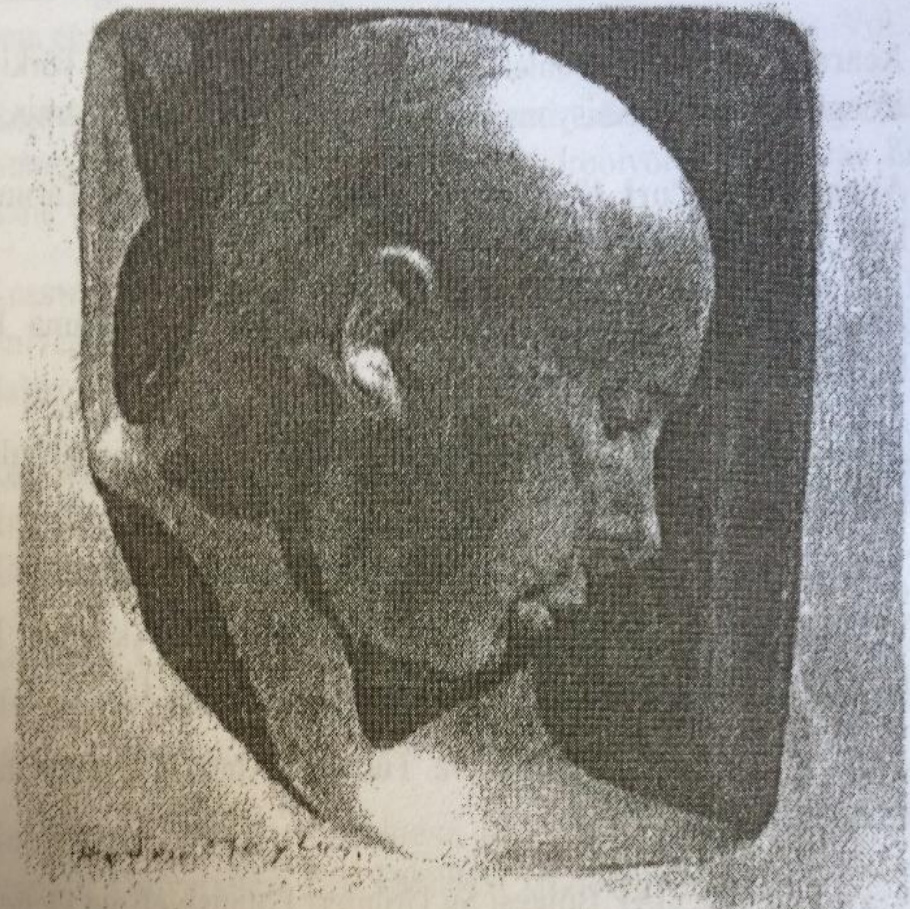
Dünya’ daki değışimlere paralel olarak ölkemizde de 9 Nisan 1926 tarihinde kabul edilen bir kanunla Türk Karasuları dahilinde her türlü su ürünlerinin avlanması hakkı, sadece Türk vatandaşlarına tanınmıştır. Yurtdışına ilk balık ihracatı (Marmara Kolyozu) 1925 yılında gerçekleştirilebilmiştir. 1931 yılında Viyana Tabiat Tarihi Müzesi Muhafızı Pitsman tarafından Türkiye’ deki göllerimize yönelik bir inceleme raporu hazırlanmıştır. Bu tür incelemeler 1935’ li yıllara kadar devam etmiş ve bu raporlarda ölkede bir balıkçılık bankasının da kurulması önerisinden de söz edilmektedir.

Nihayet 01-07 Aralık 1936 tarihleri arasında Ankara’ da düzenlenen çok katılımlı “**Balıkçılık Kongresi**” ne; gazeteciler, balıkçı cemiyetleri, uzmanlar, ilgili milletvekilleri, İktisat Vekaleti’ nin tüm müdür ve şefleri katılmışlardır. Radyodan da canlı yayınlanan kongreden çıkartılmaya çalışılan “**Deniz Mahsülleri Kanun**” taslağı, yaklaşan 2. Dünya Savaşı nedeniyle meclise sunulamamış ve 1940 yılına gelindiğinde yeniden hükümete sunulmuşsa da başvekil Refik Saydam’ ın talebi ile tasarı geri çekilmiştir. Söz konusu tarihlerde ülkemizde kişi başı balık tüketimimiz ancak 550 gram iken, Avrupa ülkelerindeki ortalama 3-5 kilogram arasında değişiyordu.

Türk balıkçılığından sorumlu Ekonomi Vekaletince balıkçılıkta dahil olmak üzere tüm ürünlerin teşkilatlandırılması yolunda karar alınarak, balıkçılığımızın teşkilatlandırılması amacıyla Estonya' lı Veberman, Ekonomi Vekaleti’ nin Balıkçılık Müşavirliği’ ne getirildi. O tarihlerde 14 milyonluk Türkiye’ de nüfusun ancak 2 milyonu balık tüketmekteydi.

1931 yılında önemli bir gelişmede, İstanbul Baltalimanı' nda Su Mahsulleri ve Avcılık Şubesi' ne bağlı “**Balıkçılık Enstitüsü**” nün kurulmasıydı. Bu enstitünün müdürlüğüne getirilen Veberman, uluslararası balıkçılık uzmanı Dr. Simpson' u da Enstitü kadrosuna aldırdı. Ancak tüm bu çabalara karşın enstitünün çok başarılı çalışmalar yürüttüğü söylenemez.

1933' deki Üniversite reformundan sonra, İstanbul Üniversitesi Zooloji Enstitüsü' ne Marmara Denizi' nde deniz biyolojisini tetkik için Damat Ferit Paşa' nın Baltalimanı' ndaki selamlığı enstitüye tahsis edilirken, Enstitüye yön vermesi içinde 1935 yılında İsveçli Profesör Andrea Naville direktör olarak görevlendirildi.

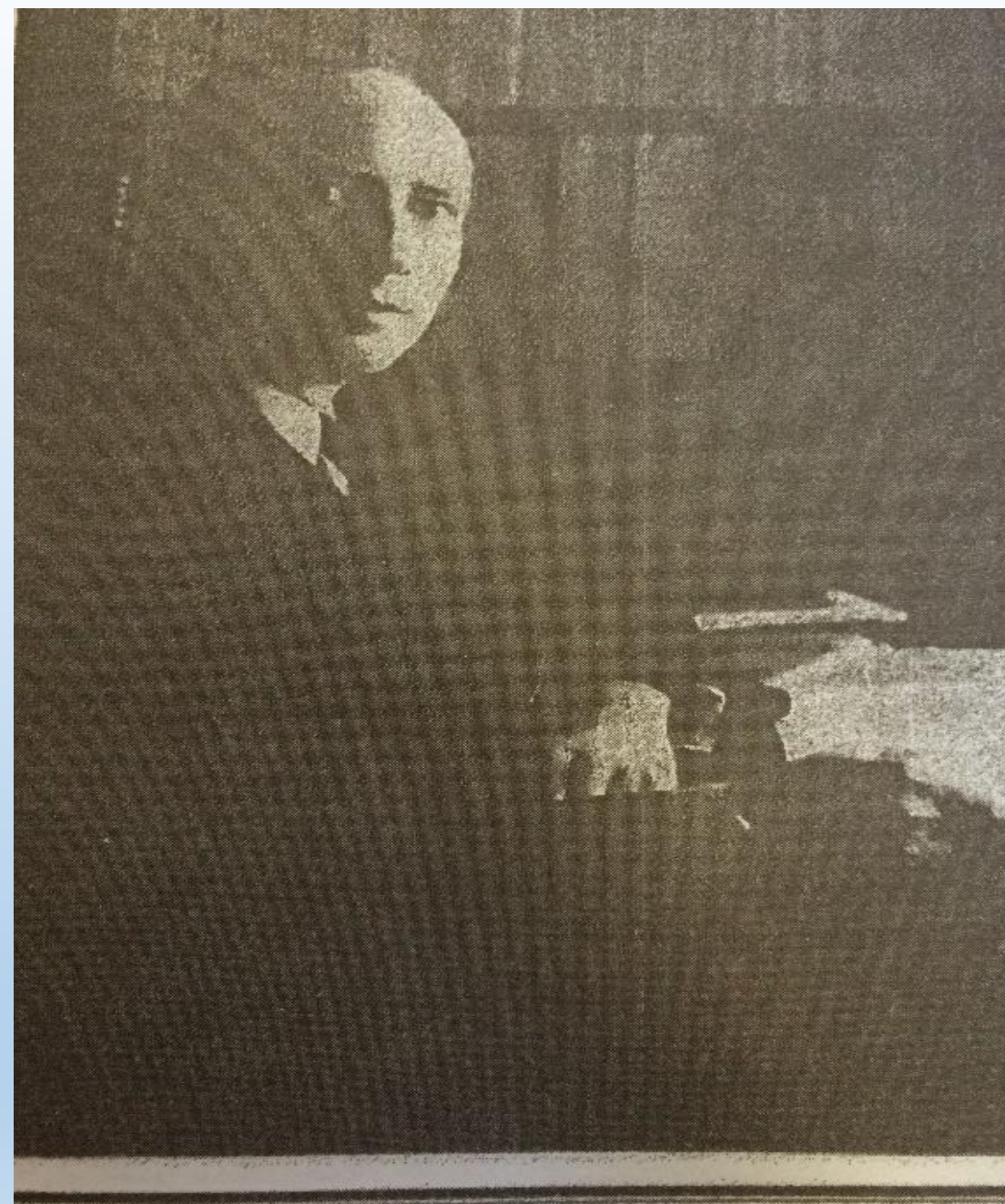
HOMMAGE DE L'UNIVERSITÉ DE GENÈVE À L'UNIVERSITÉ
D'ISTANBUL EN SOUVENIR DU PROFESSEUR

ANDRÉ NAVILLE

1895-1937

DIRECTEUR DE L'INSTITUT DE ZOOLOGIE

PARL. ROY. SUÉD. 1937. 14 JANVIER
LE SCIENCE ET SURVIT LA 1937

Picture 3. Swedish Prof. Dr. André Naville

Naville, ilk iş olarak enstitüde bir akvaryum ünitesi kurarak işe başlamışsa da üniversitenin bütçesi müsait olmadığından girişimleri yetersiz kaldı.

Naville, 1937 yılında enstitüdeki Ord.Prof. Curt Kosswig ile birlikte laboratuvarları oluştururken, yakalandığı kolera hastalığına yenilerek vefat edince, yerine Ekim 1937’ de enstitü müdürlüğüne Ord.Prof. Curt Kosswig getirildi.

Bir süre sonra binalardaki bakımsızlık ve bütçe yetersizliği gibi nedenlerle enstitü kapatıldı ise de 1947 yılında Ekonomi Bakanlığı' nın maddi katkıları ile yeniden açıldı. İşte bu yıllarda Enstitüde çalışmalarda bulunan Saadet Ermin, Bedia Bozkurt, Recai Ermin, Atıf Şengün, Selahattin Okay ve Muhtar Başoğlu birçok bilimsel çalışmalara katılan önemli bilim insanlarımızdır.

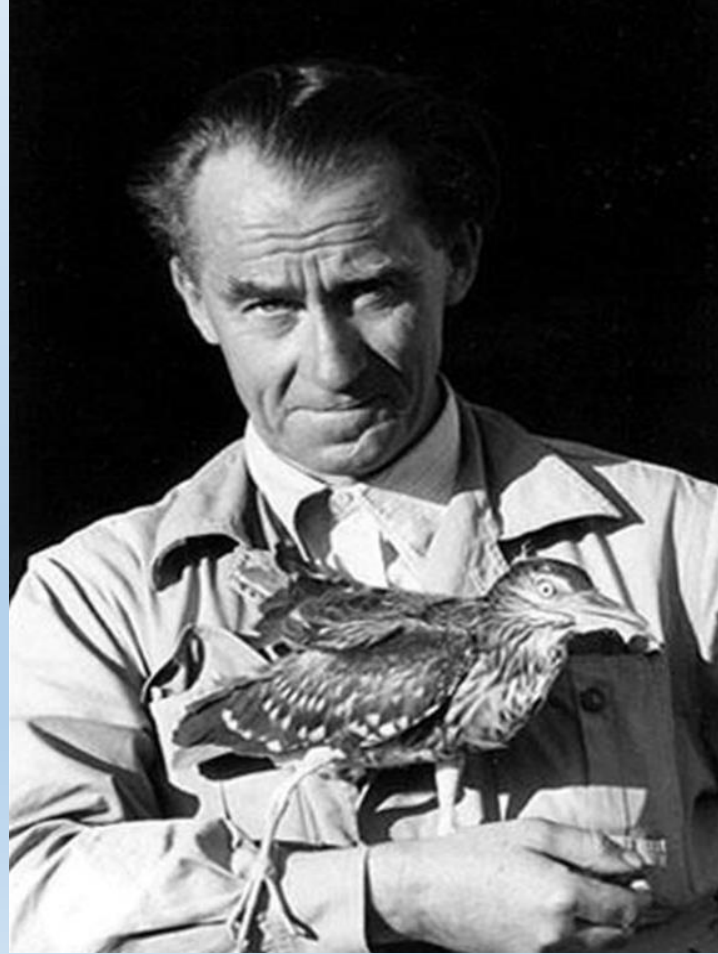

Ord. Prof. Dr. Curt KOSSWIG

Prof. Curt Kosswig aslında genetikçi ve kanser konusunda araştırmalar yapan bir bilim adamıdır. 1936' da ÷lkemize iltica ederek Almanya' dan yakın arkadaşı olan Naville' nin yanında görev alınca, bir biyolog ve ihtiyolog' da olarak Manyas Kuşgölü-Kuşcenneti' nide keşfederek ÷lkemize kazandırmışlardır.

O tarihlerde enstitüde her biri 19 grosston olan 3 adet araştırma gemisi ve bu gemilerde eco-sounder, 2000 metre derinden örnekleme yapabilen plankton pompaları, içerisinde 7000 adet bilimsel kitap bulunan kütüphane ile diğer laboratuvar alet ve ekipmanları ile donatılmıştı.

Baltalimanı Hidrobiyoloji Enstitüsü (H.B.A.) gemileri (soldan sağa, GEZER, GÖRÜR, BULUR) (1954)

Baltalimanı Hidrobiyoloji Enstitüsü (H.B.A.) "ARAR" Gemisi (1954)

Daha sonraları Nisan 1952’ de enstitü kadrosuna atanan Dr. Wilhelm Nümann ile Amik, Ankara Gölbaşı, Isparta Eğirdir göllerinin hidrobiyolojik incelemeleri tamamlandı.

Bu enstitünün çalışmaları ile lk defa deniz ve gllerimizde balıkların av takvimleri yapıldı.

Yine 1953' de İskenderun Körfezi' nde planktonların yapısı yanı sıra Boğazlar ve Marmara Denizi' ndeki akıntılar ve hızları hesaplandı.

Prof.Curt Kosswig ve Prof. Wilhelm Nümann Anadolu' daki gölleri ve bu göllerin balık ve balıkçılık yönünden önemleri incelenmiştir.

1953 yılında ülkemizde ilk defa **Balıkçılık Kursu**' nun Dünya Gıda Tarım Organizasyonu' nun (FAO) desteği ile gerçekleştirilirken, aynı yıllarda (1955) ülkemizin ilk balıkçılık kooperatifi Bafra' da kurulmuştur.

Balık üretimiyle ilgili olarak Bursa Orhangazi İlçesi Narlıca Beldesi' nde 5 milyon adet döllenmiş alabalık yumurtasından yavru elde edilerek, bu yavru balıklar İznik Gölü' ne aşılanmıştır.

Avusturya' dan 1955 yılında getirilen sudak (*Stizostedion lucioperca*) balıkları Eğirdir Gölü, Marmara Gölü (Gölmarmara) ve Gölbaşı Gölü' ne atılarak, bu göllerin ekonomik verimlilikleri 14-15 yıl içerisinde 8-10 kat arttırılmıştır.

1954 yılında Enstitü bünyesinde Dr. M. Demir ile kimyacı Altan Acara' da katılarak, uskumru balıklarının Karadeniz' den Marmara Denizi' ne göçleri ve Marmara Denizi' ndeki üreme yerleri araştırılmıştır.

Ord.Prof.Curt Kosswig ülkemizde kaldığı 17 yıl boyunca birçok çalışmaya imza attı. Sayısız öğrenci yetiştirdi. Eşi Leonore İstanbul' da vefat edince en sevdiği boğazı gören Aşiyan Mezarlığına gömüldü. Kosswig ülkemizden ayrılarak 1974 yılında Hamburg' a gitti. Aradan geçen 8 yıl sonra Mart 1982' de Hamburg' da vefat eden Kosswig' in cenazesi uçakla İstanbul' a getirilerek eşinin yanına gömüldü.

1952-1960 yılları arasında Et ve Balık Kurumu, 1954’ de “**Et ve Balıkçılık Araştırma Merkezi**” olarak açılarak, 1973 yılına kadar enstitü bünyesinde çalışmalarına devam etmiştir. 1959’ da Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’ nde bulunan Balıkçılık ve Yaban Hayatı Ünitesi ile enstitü 1961-1966 yılları arasında Hirfanlı, Seyhan, Demirköprü ve Kemer baraj göllerinde araştırmalar yürüttüler. 1954 yılında Almanya’ dan ülkemize ilk defa balık ağları ithal edilerek, o tarihlerde 84.500 ton olan balık avcılığımız 118.400 tona ulaştırılmıştır.

1928 yılında balıkçılığa elverişli olan Marmara Adası’ nda ilkokul düzeyinde Maarif Vekaleti’ ne bağlı, yatılı ilk **Balıkçılık Mektebi** açılmıştır.

Resim 1. Marmara Adası Uydu Fotoğrafi

1928

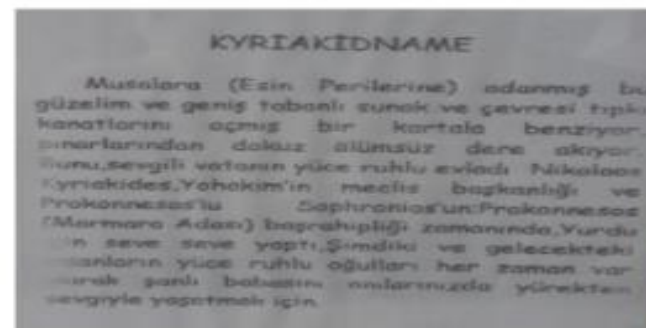
Balıkçılık Mektebi ve Enstitüsü

1928 yılında, balıkçılığın yoğun olduğu Marmara Adası'nda Maarif Vekâleti'ne bağlı olarak, sektörün ihtiyaçlarını karşılamak üzere Balıkçılık Mektebi açılmıştır. Okul balıkçı çocuklarına ilkökul tahsili ile birlikte balıkçılık bilgileri verecek 4 yıllık yatılı ve mesleki bir eğitim müessesesi hüviyetindedir. Bu okul 1930'da İktisat Vekâleti'ne devredilmiştir.

Şekil 2. Marmara Balıkçılık Mektebi binasının güncel görünümü

Şekil 3. Binanın orijinal yazıtı ve Türkçe çevirisi

Bu mektep, ÷lkemizdeki balıkçılık eğitiminin temelini teşkil etmede öncü mesleki eğitim kurumudur. Bu mektepte daha çok Rum vatandaşlarımızın çocuklarına ilkokul tahsili ile birlikte, balıkçılık bilgileri ve konserveçilik teknikleri verilmiştir. Mektebin eğitim ve öğretim programı Bulgaristan' daki Varna Balıkçılık Okulu' ndan aynen alınmıştır. Haftada iki saatlik teorik dersler verilirken, geri kalan saatlerde pratik uygulamalar yapılmıştır.

Ülkemizin ilk ihtiyoloğu olan Dr. Yusuf Kemal Bayrakçı okul müdürlüğüne getirilmiş. Mektebin eğitim kadrosunda yurtdışından getirilen teknik uzmanlar ve balıkçı reisleri bulunmaktaydı.

Mektebin eğitim hayatı kısa sürerek, 1930 yılında mektep, İktisat Vekaleti' ne devredilecektir. Sonraki yıllarda Beşikdüzü, Arifiye, Ladik Akpınar Köy Enstitüleri ve İstanbul' da Denizcilik ve Su Ürünleri Meslek Lisesi gibi kurumlarla balıkçılık eğitime ivme kazandırılmaya çalışılmıştır.

Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) desteği ile 1973 yılında kurulan Denizcilik ve Su Ürünleri Meslek Lisesi' nde Japon eğitmenlerin desteği ve Japonya' ya ihtisasa gönderilen Türk öğretmenlerin de katkılarıyla yoğun uygulamalı eğitim ve öğretime başlanmıştır.

Önceleri Su Ürünleri ve Avlama Bölümü ile eğitime başlayan okul zamanla; Bilgisayar, İletişim, Elektronik-Elektrik, Gıda Teknolojisi, Kaptanlık, Güverte gibi bölümlerle eğitim-öğretim hayatına devam etmekte ve günümüzde “**Barbaros Hayrettin Paşa Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi**” adıyla 130 öğretmen ve 950 öğrencisiyle ülke balıkçılığına katkıda bulunmaktadır.

1981 yılı sonlarına doğru ÷lkedeki balık ve balıkçılıkla ilgili lisans ve lisansüstü düzeyde eğitimde yaşanan sorunlar ve bu sorunların çözüm yolları, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakóltesi Dekanı ve Su Ürünleri Kürsüsü Başkanı Prof.Dr. İsmet Baran' ın koordinatörlüğünde toplanan ÷lkemizin önde gelen bilim adamları tarafından tartışılarak, bir fakólte çatısı altında toplanılması teklifinin hükümete iletilmesine oy birliği ile karar verdi.

Konu : Ülkemizde bir Su Ürünleri Fakültesinin kurulması ve bu hususta araştırmalara etkinlik kazandırılması :

Durum : Türkiye, coğrafi konumu ve doğal özellikleri ile çok eski çağlardan beri önemli bir Su Ürünleri Ülkesidir. 7.200 Km. uzunlukta kıyı geridi, 175.000 Km akarsuları, 203.000 hektar göl ve 100.000 hektara yaklaşan baraj gölleri ile büyük bir su ürünleri potansiyeline sahiptir.

Tarım gelirleri içerisinde %34.6 oranında bir paya sahip bulunan hayvancılığımızda, su ürünlerinin payı çok düşüktür. Ülkemizde milli gelirin yaklaşık ancak %0.4'ü su ürünlerinden sağlanmaktadır. Olanaklarımız karşısında bu rakam gülünçtür.

Yıllardır Devlet Planlama Teşkilâtının hazırlamış olduğu kalkınma planında ve konu ile ilgili diğer devlet kuruluşlarının çalışma raporlarında toplumumuzun besin kaynakları arasında hayvansal protein gereksiniminin yetersiz kaldığı belirtilmektedir.

Bu kadar geniş su kaynağı potansiyeli olanaklarına karşın, Ülkemizde kişi başına yılda ancak 5-6 kg balık eti düşmektedir. Bu ürünleri üretiminin yeterli ve düzenli bir şekilde artırılmasının önemli nedenlerinden biriside, konu ile ilgili eğitim ve araştırmalara bugüne kadar gerekli önemin verilmemiş olmasıdır.

Ülkemizde gerek denizlerimizin, gerekse içsu kaynaklarımızın belirli bir üretim gücü vardır. Bu nedenle Su Ürünlerinde üretim planlaması yapılırken, çağa uygun bilimsel çalışmalara önem vermek zorundayız.

Balıkçılıkta ileri olan Ülkeler eğitime verdikleri önemle bu konuda büyük gelişmeler kaydetmişlerdir. Bu Ülkelerde su ürünleri konusu, Üniversiteler düzeyinde işletilmektedir. Ülkemizde ise ancak, Veteriner, Ziraat ve Fen Fakültelerinin bünyelerinde su ürünleri ile ilgili olarak Kürsü, Bölüm ve Enstitülerin

kurulmuş olduğu görülmektedir. Bilimsel kuruluşlarla bu konuda halka hizmet götüren kamu kuruluşları (Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri, Toprak Su Genel Müdürlüğü, Et ve Balık Kurumu gibi) arasında bir koordinasyon ve işbirliği yoktur. Bu durum, Su Ürünleri Üretimi ile ilgili olarak yapılan eğitim, araştırma, hizmet ve yayım işlerinde duplikasyonlara ve kaynak israfına neden olmaktadır. Bu nedenle su ürünleri konusunun artan ve giderek yoğunlaşan sorunlara çözümler bulmak imkansızlaşmaktadır.

ÖNERİ : Çalışma alanı ve uygulaması ile diğer branşlardan ayrılan Su Ürünleri ve Balıkçılık, bütünü ile bir Fakültenin konularını oluşturacak niteliktedir. Bu konuda yeterli eğitimi gerçekleştirecek bir Fakültenin kurulması zorunludur. Halen milyarlarca TL.ın değerindeki eğitim ve öğretim binaları, lojmanları, gemi ve laboratuvar malzemelerinin tam listesi ekte verilen İstanbul Üniversitesi Hidrobiyoloji Enstitüsü ile A.Ü. Veteriner Fakültesi Su Ürünleri ve Balıkçılık Araştırma Enstitüsünün Eskişehir Uygulama olanakları ve İstanbul Denizcilik ve Su Ürünleri Meslek Lisesinin fiziki kapasitesi ve olanakları, bu tür bir Fakültenin 1982-1983 ders yılı döneminde eğitimine olanak verecek niteliktedir.

Su Ürünlerine ilişkin eğitim konularının bir birlik içerisinde gerçekleştirilmesi ve mesleğinin koşullarına yerine getirecek araştırma ve uygulamada iş gücünün yetiştirilmesi zorunludur. Bu nedenle kurulacak Fakültenin Su Ürünleri Fakültesi olarak isimlendirilmesi gerekir.

Su Ürünleri konusunda Araştırma ve uygulamalar; Yeni Yüksek Öğrenim kanunu hükümlerine göre, lisans üstü eğitimde gerçekleştirecek şekilde, ülke gerçekleri dikkate alınarak ikilemleride önleyecek bir biçimde, oluşturulacak, Enstitüler düzeyinde yürütülmelidir.

Su Ürünleri konusunda ara insan gücü yetiştirilmesi zorunludur. Ancak lise düzeyindeki teknik okulların, kamu kuruluşlarının ve planlamanın tesbit edeceği gereksinimlere göre, nitelik, miktar ve yerleri saptanarak açılması uygun olacaktır.

Sonuç olarak özellikle İstanbul'da kurulması düşünülen Marmara Üniversitesinde açılacak lisans eğitimi gerçekleştirecek olan Fakülte, Devlete

yeni masraf getirmeyeceği gibi, halen çeşitli Fakültelere dağılmış olan beyin gücünü de bir araya getirecek etkinlik kazandıracak ve duplikasyonlara önleyerek tasarruf sağlayabilecektir.

Koordinatör

A.Ü.Veteriner Fakültesi Dekanı
ve

Su Ürünleri ve Hastalıkları

Bilim Dalı Başkanı

Prof.Dr.İsmet BARAN

(İmza)

Prof.Dr.Doğan Atay

A.Ü.Ziraat Fakültesi

Bölüm Başkanı

(İmza)

(A.Ü.Ziraat Fakültesinde bulunan Su Ürünleri Bölümünün Eğitime devam etme koşulu ile)

Doç.Dr.M.Salih Çelikkale

A.Ü.Ziraat Fakültesi

Su Ürünleri Bölümü

(İmza)

(A.Ü.Ziraat Fakültesindeki Bölümün eğitime devam etmesi koşulu ile)

Doç.Dr.Haluk Ergüven

İ.Ü.Veteriner Fakültesi

Su Ürünleri ve Balıkçılık

Bölüm Başkanı

(İmza)

Doç.Dr.Tekin Mengi

İ.Ü.Fen Fakültesi Hidrobiyolojik
Araştırma Enstitüsü

(İmza)

Doç.Dr. Altan Acara

DPT

(İmza)

(Su Ürünleri Y.Eğitiminde dağınıklık Fakülte kurulması ile giderilebilir ancak bu Fakültenin yeri ve adedi YÖK tarafından incelenerek belirlenmelidir.)

Doç.Dr.Atila Alpbaş

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Zootekni Bölümü Su Ürünleri

Seksiyonu İZMİR

(İmza)

(İzmirde de Fakülte kurma olanakları vardır).

Doç.Dr.Gürkan Ekingen

Fırat Üniversitesi

Veteriner Fakültesi

(İmza)

Doç.Dr.İbrahim Baran

E.Ü.Fen Fakültesi

Zooloji Bölümü

(İmza)

(İzmirde de Fakülte kurma olanakları var)

Dr.Mustafa Karabatak

A.Ü.Fen Fakültesi

Zooloji Bölümü

(İmza)

Prof.Dr.Remzi Geldiay

Ege Üniversitesi

Fen Fakültesi

(İmza)

(1976 yılından beri Ege'de öğretim yapılmakta olup, bu yıl 20 mezun vermiştir. Durum ayrıca sunulan raporumuzda açıklanmıştır. Sadece İstanbul'da Fakülte Kurulması fikrine muhalifim.)

İsmet Kemal Ertan

Su Ürünleri Genel Müdür Yrd.

(İmza)

Doç.Dr.Muammer Erdem

A.Ü.Ziraat Fakültesi

Su Ürünleri Bölümü

(İmza)

(A.Ü.Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Bölümünün eğitime devam etmesi koşulu ile)

Prof.Dr.Ahmet Kocatag

E.Ü.Fen Fakültesi B.Oceanografi

Bölümü ve Hidrobiyoloji

(İmza)

(E.Ü.Fen Fakültesi B.Oceanografi Bölümü ve Hidrobiyoloji Enstitüsü ortaklaşa halen böyle bir lisans Eğitimi sürdürmektedirler. Bunun devamı koşuluyla)

İrfan Şahin

Su Ürünleri Genel Müdürü

İzmir

(İmza)

Doç.Dr.Metin Timur

Ankara Üniversitesi

Veteriner Fakültesi

Su Ürünleri ve Hastalıkları

Bilim Dalı Öğretim Üyesi

(İmza)

ASLI GİBİDİR.

Kurulacak Su Ürünleri Fakültesi için Fiziki Kapasiteler

1- Hidrobiyoloji Araştırma İstasyonu

A) Balta Limanındaki İstasyonda:

- 1- Altı adet eğitim ve öğretim binası
- 2- 7000'i aşkın cilt eseri kapsayan bir büyük kütüphane
- 3- Her türlü analizi yapabilecek 5 laboratuvar
- 4- Öğretim Üyeleri için 25 adet çalışma odası
- 5- Marangoz ve demir işlerini gerçekleştirecek 2 atölye
- 6- Bir büyük müze
- 7- Üç adet gemi ve bir o kadar motorlu kayak
- 8- Çeşitli büyüklükte uygulama havuzları
- 9- Minibüs ve kamyonet olmak üzere iki adet motorlu kara taşıt aracı.

B) Sapanca Üretim ve İslah İstasyonları:

- 1- İçerisinde kuluçka üretim ünitesi, kimya ve biyoloji laboratuvarları, kütüphane, toplantı salonları, 15 adet çalışma odası ve bir buz hanesi bulunan merkez bina
- 2- Çeşitli büyüklükte uygulama havuzları
- 3- 50 adet bekar lojmanı
- 4- Kafeterya ve 15 odalı misafirhane
- 5- 12 ailelik lojman
- 6- İki su deposu, 3 kara nakil taşıtı ve 3 motorlu sandal

C) Gökçeada İstasyonu :

- 1- Enstitü binası
- 2- On adet çalışma odası
- 3- Küçük bir müze
- 4- Üç adet lojman
- 5- Altı odalı yemekhane ve salonu bulunan misafirhane
- 6- Bir adet gemi, bir adet motorlu sandal ve bir adet kara nakil aracı

2- Denizcilik ve Su Ürünleri Meslek Lisesi

- 1- İçerisinde 6 bölüm oluşturan (Elektrik, Elektronik, Basın Enstitüsü, Gemi Makinaları, Güverte ve Avcılık, Su Ürünleri) 14 dershanelik merkez bina,
- 2- İki adet laboratuvar
- 3- Altı atölye
- 4- 20 adet lojman

3- A.Ü. Veteriner Fakültesi Eskişehir Ünitesi Su Ürünleri ve Balıkçılık Araştırma İstasyonu:

- 1- İki adet eğitim ve öğretim binası
- 2- Bir adet su analiz ve balık hastalıkları laboratuvarı
- 3- Bir adet yem hazırlama ve depolama binası
- 4- 100 dekarlık işletme alanı
- 5- a) 1,4 m³/sn. debisi olan 17°C lik su kaynağı
b) 100 litre/sn. debisi olan 24°C lik su kaynağı
- 6- Çeşitli büyüklükte 40 adet üretim havuzları
- 7- Programlaştırılmış ve halen yapımı sürmekte olan 70 adet büyük havuz ile geniş kapasiteli bir kuluçka evi
- 8- Biri doldurma motorlu olmak üzere 3 adet sandal.

Oy birliği ile alınan bu kararda fakölte düzeyinde eğitimde hemfikir olan katılımcılar, fakölte sayısı ve yeri konusunda farklı düşüncelerini şerh koyarak belirttiler.

O tarihlerde ölkemiz 12 Eylül 1980 ihtilal hükümetince Milli Güvenlik Kurulu (MGK) eliyle yönetiliyordu.

Toplantı tutanağı aynı gün MGK üyelerine Dekanlık adına bizzat tarafımdan iletildi. Yine o tarihlerde Amerika Birleşik Devletleri' nde bulunan ve üniversitelerimizin bir çatı altında toplanması için görevlendirilen Prof.Dr. İhsan Doğramacı' da Kurulca bilgilendirildi.

6 Kasım 1981 tarihinde çıkartılan 2547 Sayılı Yükseköğretim kanunu ile ölkede mevcut 27 üniversite Yükseköğretim Kurulu çatısı altında toplandı.

Yeni çıkan bu YÖK Yasası ile 6 üniversitede (İstanbul, Çukurova, Akdeniz, Ondokuz Mayıs, Fırat ve Ege Üniversiteleri) 4 yıllık Su Ürünleri Yüksekokulu kurulurken, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Bölümü dışındaki diğer fakültelerdeki bölüm ve anabilim dalları kapatıldı.

Burada bizleri ağırlayan Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Eğirdir Su Ürünleri Fakültemiz, 20 Temmuz 1982 tarih ve 41 sayılı K.H.K ile kurulan Akdeniz Üniversitesi bünyesinde yer almıştır.

Yükseköğretim Kurulu' nun 29 Nisan 1983 tarihinde Antalya' da yaptığı Kurul toplantısında Yükseköğretim Kurulu'nun 1983-1984 eğitim-öğretim döneminde eğitime başlamasına karar verilmiştir.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EGİRDİR
SU ÜRÜNLERİ
YÜKSEKOKULU

Stüdyo was

Isparta’ da Akdeniz Üniversitesi Mühendislik Fakültesi’ ne YÖK Kanununa Ek 41 Sayılı Kararname ile bağlanan yüksekokul, 18 Haziran 1987 tarihinde kabul edilen kanun teklifi ile doğrudan Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü’ ne, 1992 tarihinde de Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörlüğü’ ne ve 30 Eylül 2019 tarihinde de Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü’ne bağlanmıştır.

Burada vurgulanması gereken husus, YÖK ile kurulan 6 yüksekokuldan sadece Eğirdir Su Ürünleri Yüksekokulu Mühendislik Fakültesi’ ne bağlı iken diğer 5 okul, doğrudan rektörlüklere bağlı idiler. Bu durumda yüksekokul Mühendislik Fakültesi kurulunda temsil ediliyordu. Bazı mühendislik dersleri de söz konusu fakültenin öğretim üyeleri tarafından destekleniyordu.

Bu durumda Mühendislik Fakültesi’ ne bağlı olan okuldan öğrencilerimiz hangi ünvanla mezun olacağı kurul toplantılarında konuşuluyordu.

Yine o tarihlerde ilk mezununu veren okullar diplomalarında öğrencilere yüksekokul mezunu şeklinde diplomalarını vermişlerdi.

Yükseköğretim Kurulu üyesi hocamız Prof.Dr. Selahattin Gürtürk' ün gayretleri ile 11 Kasım 1986 tarihinde YÖK tarafından Adana Çukurova Üniversitesi' nde bir araya gelen okul yöneticileri, Koordinatör Rektör Prof.Dr. Mithat Özsan' ın başkanlığında toplanarak, ders programlarında mühendislik dersleri ve bunların teorik ve pratik saatlerindeki düzenlemeler YÖK' e sunuldu.

İstanbul Teknik Üniversitesi Gemi İnşaat Bölümü Öğretim Üyesi Prof.Dr. Kemal Kafalı başkanlığındaki komisyon, 04 Haziran 1986 tarihinde Su Ürünleri Yüksekokulu mezunlarının “**Su Ürünleri Mühendisi**” ünvanı ile mezun olmalarına 02 Eylül 1985 tarihinde lisansüstü, doktora eğitime başlanmasına, 01 Haziran 1987 tarihinde Türkiye Mimarlar Mühendisler Odası’ na (TMMOB) kabulüne ve nihayet Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi İsparta Milletvekili eski maliye Bakanı Aykon Doğan’ ın kanun teklifi ile 11 Temmuz 1987 tarihinde de Fakülte düzeyine getirilmelerine karar verildi.

Günümüzde farklı üniversitelerde (Kastamonu, Akdeniz, Çukurova, Ege, Fırat, Katip Çelebi, Atatürk, Mersin, Muğla Sıtkı Koçman, Isparta Uygulamalı Bilimler, Recep Tayyip Erdoğan, Yüzüncü Yıl, Munzur) 13 adet Su Ürünleri Fakültesi ile yine farklı üniversitelerimizde (İstanbul, Çanakkale Onsekiz Mart, İTÜ, Ondokuz Mayıs) 5 adet Su Bilimleri, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi, 2 adet Deniz Bilimleri, Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi mevcuttur.

Çeşitli üniversitelerdeki bu 5 fakültenin bir kısmı Su Ürünleri Fakülteleri' nin isim değiştirmeleri sonucu oluşmuş fakültelerdir. Örnek olarak İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi 34 yıl sonra 2017 yılında Su Bilimleri Fakültesi' ne dönüştürülürken, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi daha sonra Deniz Bilimleri ve Teknolojisi' ne, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi' ndeki Su Ürünleri Fakültesi 2015' de İskenderun Teknik Üniversitesi' ne bağlanarak Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi ismini almışlardır.

Yükseköğretim Kanunu ile eğitime devam kararı verilen Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi' nde 1974 yılında kurulan Su Ürünleri Kürsüsü, 1979 yılında Su Ürünleri Bölümü' ne dönüşürken, Yükseköğretim Kurulu' nun 07 Mayıs 2009 tarihli kararı ile Su Ürünleri Bölümünün adı “**Su Ürünleri Mühendisliği Bölümü**” olarak değiştirilmiş ve 17 Haziran 2014 tarihinde de İngilizce Su Ürünleri Mühendisliği lisans eğitime başlanmıştır.

İstanbul’ da “**Mühendishane-i Bahri Hümayun**” adıyla 1775 yılında İmparatorluk Deniz Mühendishanesi kuruldu. 1928 yılında Yüksek Mühendis Mektebi ismini almasında takiben 1941 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’ na bağlanarak İstanbul Yüksek Mühendis Okulu adını aldı. 1943’ de Deniz İnşaatı Mühendisliği Kolu kuruldu. Yeterli öğretim elemanı sayısına ulaşan Şube, 1969 yılında Fakülteye dönüştürülerek 1979’ da “**Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi**” adını aldı.

Özet olarak, Su Ürünleri Fakülteleri 37 yıllık geçmişleri ile genel anlamda Temel Bilimler, Avlama ve İşleme ile Yetiştiricilik Bölümlerinden oluşurken, diğer fakültelerde yine genel bir ifade ile; Deniz Ulaştırma İdaresi, Gemi İnşaatı ve Gemi makinaları, Deniz teknolojisi Mühendisliği, Deniz İşletme Yönetimi gibi bölümlerden oluşmaktadırlar.

Ülkemizde bu fakültelerin yanı sıra farklı üniversitelerimize bağlı 17 adet 2 yıllık Meslek Yüksekokullarımız vardır. Bunlar ara sınıf olarak Tekniker düzeyinde eğitim-öğretim yapan kurumlardır.

Bugün dünyada Japonya' dan sonra balık ve balıkçılıkla ilgili lisans düzeyde eğitimin yapıldığı yer ülkemizdir. Sayıları çok hızlı artan, fakat fiziki kapasiteleri ve eğitim kadroları genelde yetersiz olan bu fakülte ve meslek yüksekokullarımızın ülke gerçekleriyle örtüşür çok ciddi düzenlemelere gitmeleri gerekmekte ve her fakültenin bir hedefi olmalıdır.